

't Ontbrekende puzzelstukje voor een veelzijdige fiscale carrière.

Bekijk de RB Academy leerlijn voor accountants. **Klik voor meer informatie.**

NEVENFUNCTIES | *gisteren*

De accountant als politievrijwilliger

Accountants zijn toch geen politieagenten, hoorden we rond de invoering van de meldplichten fraude en witwassen. In de achttiende aflevering van een serie waarin Irene Kramer op zoek gaat naar serieuze nevenactiviteiten van accountants: de accountant als politievrijwilliger. "Mijn aanpak werkt ontwapenend."

Irene Kramer

De nationale politie telt ongeveer 2.600 politievrijwilligers die actief zijn op straat, in de ondersteuning of bijdragen met hun specialistische expertise. In die laatste groep vinden we René s'Jacob en dr. Eric Mantelaers, als politievrijwilliger specifieke inzet (PSI). Zij delen hun kennis en ervaring als registeraccountant - en meer - "om Nederland veilig te houden", aldus de site van de politie. Dat klinkt als een serieuze bijbaan en dat is het ook.

Jongensdroom

"Bloedserieus", zegt René s'Jacob zelfs. "Als je kijkt naar het uitgebreide selectieproces, inclusief screening en psychologische testen, en de opleiding om opsporingsbevoegd te worden. Die opleiding aan de Politieacademie duurt driekwart jaar en zit vol wets- en feitenkennis. Drie avonden per week ben je er mee bezig en er is een examen, zowel theoretisch als praktisch: een verhoor afnemen, een proces verbaal schrijven."

'Het is een beetje een jongensdroom, maar ook risicovol.'

"Eigenlijk heb ik twee banen: een zakelijke (hoofd)baan als programmadirecteur bij ICTU, een overheidsstichting. ICTU is een advies- en projectenorganisatie, die digitale voorzieningen ontwikkelt voor de interactie tussen burger en overheid, zoals bijvoorbeeld DigiD. En sinds vijf jaar ben ik als hoofdinspecteur en politievrijwilliger actief bij de Zeehavenpolitie in Rotterdam. Het is een beetje een jongensdroom, maar ook risicovol: spannend, forensisch onderzoek naar internationale criminele netwerken van bedrijven. Alles in de haven van Rotterdam draait om logistiek. Drugs en milieu zijn onze grote thema's."

Weerbaarheid

"Onze 'klanten' zijn bijvoorbeeld criminele ondernemers, waarmee ik stop-gesprekken voer om criminele netwerken te verstoren. Dat is nog voordat ze als verdachte zijn aangemerkt in het strafrecht en worden verhoord. Maar we richten ons ook op het weerbaarder maken van bonafide bedrijven tegen criminaliteit. Zo stond ik laatst op de ledenvergadering van de vereniging van professionele duikbedrijven, om te vertellen hoe drugs worden bevestigd onder de waterlijn van een schip in Zuid-Amerika. Die drugs moeten in de Rotterdamse haven worden 'uitgehaald' en daar zijn duikers voor nodig. Dat gaat bijvoorbeeld om goed HR-beleid en oog hebben voor je mensen. Denk niet: dat overkomt mij niet."

Fraude

Zowel politieagenten en -vrijwilligers als accountants zijn bij wet geregeld en er zijn wel meer overeenkomsten.

Accountants leggen een beroepseed af en bij de politie vindt beëdiging plaats met een ambtseed. Als het gaat om integriteit en betrouwbaarheid, lijken de (vier) kernwaarden van de politie op de (vijf) fundamentele beginselen van accountants, maar politiemensen moeten ook moedig en verbindend zijn. Het taalgebruik in schriftelijke uitingen van beide beroepsgroepen is formeel van aard en bevat vaak vakjargon, die de buitenwacht niet altijd begrijpt, stelt Eric Mantelaers in 2023 op LinkedIn. En fraude, dat is hun wederzijdse aandachtspunt.

Wet- en regelgeving verbindt sowieso beide beroepsgroepen, waar de politie een handhavings- en opsporingstaak heeft (repressief) en de accountant zich richt op naleving (*compliance*). Beiden proberen ook onregelmatigheden te voorkomen en tussentijds corrigerend op te treden: preventie dus. Aanwijzingen voor fraude zijn het omslagpunt van die preventie naar onderzoek en repressie, aldus Marcel Pheijffer in een opinie uit 2008 (!) op deze site: [De accountant als politieagent](https://www.accountant.nl/achtergrond/2026/5/nieuwe-paginde-accountant-als-politievrijwilliger/). Niet te verwarren met een aflevering in de zoektocht naar serieuze nevenactiviteiten van accountants.

Flikken Maastricht

Eric Mantelaers is *professor of applied sciences* (lector) aan Zuyd Hogeschool, met een leerstoel op het gebied van *continuous auditing technology*. Hij geeft les aan verschillende universiteiten (waaronder in Suriname) en startte recent als programmadirecteur Leergang *financial crime professional* aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Hij is twee keer accountant, met zowel de RA- als de AA-titel, en *certified fraud examiner*. Al die kwalificaties zet hij niet alleen in als auditpartner bij RSM, maar ook als PSI en inspecteur bij de politie. "Primair ben ik er voor de financiële opsporing", zegt hij. "Maar ik ga ook mee op de auto bijvoorbeeld, om zicht te krijgen op de verhouding tussen de officier van Justitie en de politiemensen en naar Pinkpop. Als financieel rechercheur ben je niet in uniform, juist niet." Met een knipoog zegt Mantelaers ook: "En ik kijk natuurlijk naar Flikken Maastricht!"

'Sinds ik bezig ben met opsporing, zie ik ook meer bij klanten.'

"Als accountant breng je je professioneel-kritische instelling mee: Ik neem niets voor zoete koek aan, stel alles ter discussie en dat doe ik bij verdachten ook. Maar sinds ik bij de politie werk, realiseer ik me dat ik als Limburgse accountant beschermd ben opgevoed en nooit kwaad heb gezien of een boef zag. Nu weet ik dat dat niet waar kan zijn en dat ik daar naïef in ben geweest. Je moet het meemaken om alerter te zijn. Sinds ik bezig ben met opsporing, zie ik ook meer bij klanten. Criminelen kan je overal tegenkomen."

Harde én zachte data

Mantelaers vervolgt: "Vanuit de wetenschap kennen we vijf zintuigen, waarmee mensen direct waarnemen: zicht, gehoor, smaak, reuk en tast. Het zesde zintuig, intuïtie, kijkt naast die harde, transactionele, tastbare data, naar de zachte, relationele, vertrouwenskant. Dat onderbuikgevoel kan positief werken, door te ervaren: hier klopt iets niet. Maar wees je ook bewust hoe dat bijvoorbeeld etnisch profileren in de hand kan werken."

'Ook al doet iemand verkeerde dingen, ik geloof dat ieder mens in beginsel goed is.'

Beide accountants krijgen ruimte vanuit hun werkgever(s) om politievrijwilliger te kunnen zijn, naast hun voltijdse banen. Veelal buiten werktijd, om zo op een andere manier bij te dragen aan de maatschappij. Ze benoemen ook allebei dat data-analyse een belangrijk onderdeel is van hun politiewerk. Mantelaers: "In de audit zijn wij gewend om te gaan met grote

hoeveelheden data, bijvoorbeeld als het gaat om *dumps* van bankrekeningen en boekhoudingen, en om in die data te duiken." s'Jacob: "Met je financieel-economische kennis en ervaring te puzzelen in administraties, geldstromen te analyseren, jaarrekeningen en bedrijfsstructuren te bestuderen en zien: wat past niet? Mijn gesprekken met criminele en bonafide bedrijven zijn altijd op data gebaseerd."

Ontwapenend

"Ik ben niet wapendragend, maar mijn aanpak werkt ontwapenend", vertelt s'Jacob. Hij werd begin 2026 uitgeroepen tot politievrijwilliger van het jaar. "Ik spreek - ook criminele - ondernemers aan van mens tot mens, op gelijkwaardig niveau. Ook al doet iemand verkeerde dingen, ik geloof dat ieder mens in beginsel goed is. Voor mijn oprechte interesse krijg ik vaak openheid terug. Een wapen verlaagt in dat soort gesprekken eerder de veiligheid en vergroot de kans op escalatie."

Dit is deel 18 in een reeks artikelen over nevenfuncties van accountants. Eerder verschenen bijdragen over de accountant als mediator, als redacteur, als hulpsinterklaas, als muzikant, als reservist, als topsporter, als ouderling, als penningmeester, als auteur van een boek, als scheidsrechter, als schuldhulpverlener, als brandweerman, als gemeenteraadslid, als 'rechter', als docent, als commissaris en als buitenpromovendus. Suggesties voor volgende afleveringen zijn van harte welkom.

Deel dit artikel

Irene Kramer is registercontroller (RC) en werkzaam als zelfstandig bestuursadviseur en onderzoeker. Eerder werkte zij binnen de NBA als senior beleidsmedewerker, programmamanager en manager bestuurssecretariaat.

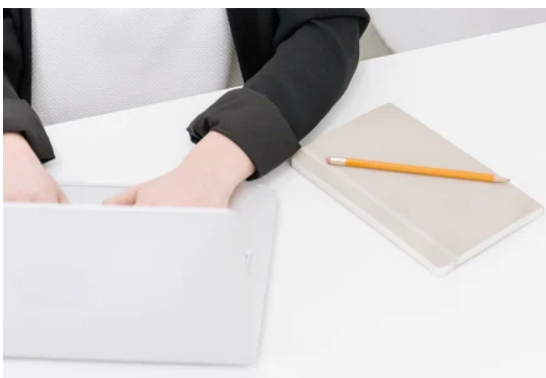
GERELATEERD

NEVENFUNCTIES | 13 april 2026

De accountant als mediator

Een mediator zorgt ervoor dat je kunt vertellen wat je dwars zit, dat je elkaar weer kunt horen en er samen uitkomt. In de zeventiende aflevering van een serie waarin... →

NEVENFUNCTIES | 19 februari 2026

De accountant als redacteur

Accountants schrijven veel voor hun vak, maar andermans teksten redigeren, dat is andere koek. In de zestiende aflevering van een serie waarin Irene Kramer op zoek... →

NEVENFUNCTIES | 28 november 2025

De accountant als hulpsinterklaas

Sinterklaas bestaat niet, of toch wel?! In de vijftiende aflevering van een serie waarin Irene Kramer op zoek gaat naar serieuze bijbanen van accountants: de accountant... →

NEVENFUNCTIES | 18 september 2025

De accountant als muzikant

Veel accountants musiceren naast hun werk. In de veertiende aflevering van een serie waarin Irene Kramer op zoek gaat naar serieuze nevenactiviteiten van accountants:... →

NEVENFUNCTIES | 01 juli 2025

De accountant als reservist

Nederland telt ongeveer achtduizend reservisten en Defensie wenst naar twintigduizend te gaan in 2035. In de dertiende aflevering van een serie waarin Irene Kramer... →
